

FRAMFÖR LIVETS GRINDAR I eftertankens kranka blekhet

Hur är det att åldras i vår moderna tid?

Den frågan mötte mig på fullaste allvar helt nyligen av en ung parant dam. Som om jag skulle vara den rätte att ge henne ett objektivt svar på en så subjektiv fråga. Vi hade ett litet kort samtal på stående fot, men vi fann snart att frågan var ganska komplicerad och svaret likaså.

Ämnet hade så många olika aspekter både för damen som ställde frågan och även för nej som skulle försöka ge ett svar. Vi skildes och jag tog frågan med mig hem för lite betänksamhet.

Alla har vi någon gång sett bilden av ålderstrappan som en stege genom livet, men är den bilden riktigt sann?

Man kan fråga sig om bilden vill illustrera att livet fram till höjdpunkten hela tiden varit en brant motlut, för att sedan bära rakt utför?

Jag skulle vilja komplettera trappan med att sätta dit en lång plattform mellan uppåt och neråt som visar när livet varit som bäst!

Ja, nu är ju ålderstrappan bara en allegori, och om man vill tänka i allegorier kan man ju till exempel likna livet och åldrandet med en gammal timrad stuga. Varje stock i stugan var från början frisk och stark, men tidens tand har urholkat vissa stockar till svaghet. Kvar till slutet blir bara ett skal kring minnen, erfarenheter, framgångar, besvikelser och sorger, men framför allt minnen av mycke glädje.

Med risk för att räknas som filosofisk, är min egen livsväg inte som en trappa, utan som en lång väg med många grindar som öppnats och stängts. Om den tanken inte svindlar, så har ju en grind alltid två uppgifter, dels att stänga ute och dels att stänga inne.

Hur många grindar har inte var och en av oss fått öppna och

stänga på livets långa väg? Hur många möten har inte skett vid en av dessa grindar, och hur många grindar har vi inte hoppat över i ungdomlig yra då brådska och otålighet jagat oss?

Den paranta unga damen gav mig verkligen en svår hemläxa att fundera över, men jag tror att jag vill hålla mig till de allegoriska grindarna.

Den första av dessa grindar spärrade min väg under de första tolv åren innan jag kunde gå vidare. De allra första levnadsåren, som jag vill kalla för kärleksår, är utan jämförelse de viktigaste i mitt liv. Nu kan jag se och uppleva detta när jag träffar mina barnbarnsbarn och deras föräldrar. Dagens föräldrar visar samma osjälviska kärlek och omvårdnad som alla i min föräldrageneration också visade sina barn.

Ingen, inte heller jag, har egna minnen före fyra års ålder. Den utvecklingsperioden är hörsägnerns period. För min del berättas om en fattig äldre grannamma som ofta kom till vårt hem under min ettårsålder och matade mig genom att

först tugga maten åt mig och sen stoppa in tuggorna i min mun.

(Detta beteende var inte vare sig ovanligt eller ansågs som äckligt för nittio år sedan, men det var då det).

I mitt fall var gumman både fattig och hungrig och behövde få svälja varannan tugga till sig själv. Friden vilar över hennes goda minne.

Minnena av utvecklingen fram till åldern "kan själv" ligga gömda bakom det egna minnets tid, men vid fyra kommer mitt eget minne. Vilken fantastisk tid är inte de närmaste barnåren, upptäckaråren, skolåren! Det var nu min verkliga tid på jorden började, den tid då "livet" skulle upptäckas. Nu var den tiden inne då jag skulle lära mig rätt och fel, mitt och ditt och en mängd annat som helt oreflekterat skulle inpräntas.

Så kom helt plötsligt även under de åren väntans tid. Väntan på att få lära sig bokstäverna och att lägga ihop och dra ifrån. Väntans tid förvandlades till längtans tid, längtan efter att bli stor. Att bli stor i den uppfattning jag hade då, var

att få börja skolan, för då var jag stor!

Barnaårens intensiva utvecklingsfas skapade även en annan företeelse som kallas nyfikenhet. Jag tror vid närmare eftertanke att nyfikenhet är grunden för alla till lusten att skaffa kunskap på olika plan allt efter mognaden. För mitt vidkommande föddes samtidigt successivt plikt känslan och ansvarskänslan för skola och betyg och praktiska färdigheter.

Det är otroligt så mycke som ska formas och utvecklas under de första tolv åren av livet som man inte begriper förrän man fått perspektiv, och nu ska den första grinden efter livets väg öppnas.

På andra sidan möter nya erfarenheter och prövningar. Vid tretton år låg tonåren framför mina fötter. Det är orons tid för många, och var det även för mig, men för många även kanske den lyckligaste tiden. Det var nu jag tog de första stegen in i vuxenlivet med fortsatt skolgång och utbildning för det praktiska livet.

Kärleken vaknade, kom och gick, besvikelserna och lyckan lika så. År och dagar kom och gick, svåra och lätta och ofta omtumlande för mig som för alla andra.

Den grind jag nyss öppnade förde också in till 1930-talet och vårt lands svåraste ekonomiska kris alla kategorier. Den paranta dam som lockade mig in i dessa eftertankar var inte född då, men jag som är en övermogen man vet av erfarenhet vad trettioåret betydde både för mig och för den övriga allmogen.

Det var Kreugerkraschen som orsakade den svåra depressionstiden och satte hela vårt land i fattigdom. Det var i den tidens sviter jag startade mitt vuxenliv, och det var ingen dans på rosor. Bekymren var alltid större än tillförsikten och har till stor del präglat mitt liv. Arbete jämsides med studier, och trots allt många glada stunder lotsade mig fram till andra sidan tonåren och jag kan med glädje öppna nästa grind.

Bakom den grinden kommer ett lyckligt familjeliv med hustru och barn. Den tid som i normala

fall är den lyckligaste tiden i så gott som allas liv. Just nu när tankarna kommer är det 66 år sedan jag höll mitt första barn i famnen. O, du ljuva tid, och nu står barnbarnsbarnen på tur. Det finns alltid något att glädja sig åt bakom varje grind som öppnas efter livets väg.

Redan nu var jag inne i det allvarliga arbetslivets tillfredsställelse.

Jag hade skaffat mig en gedigen lantbruksutbildning toppad med ekonomi och veterinärmedicinsk skolning. Jag arbetade några år som tjänsteboss på ett par stora godsförvaltningar innan jag helt övergick till den ekonomiska sektorn.

Det har blivit en minst sextio år lång fantastisk raksträcka backe upp och backe ner innan jag kommer fram till nästa grind. Det står i Ordspråksboken att när ett långt liv varit som bäst har det varit möda och arbete. Detta kan jag fullt och fast bekräfta av erfarenhet.

Visst har motluten varit besvärande och även kantade av sjukdom och handikapp, men både motluten och utförslöpen

har berikat mina erfarenheter och gjort mig lycklig.

Men, min kära paranta dam och väckarklocka, att jag så öppet erkänner lyckan i mitt liv kan också bero på att jag fått förmågan att förtränga och glömma. Jag ska utveckla detta lite mer om vi kan träffas igen, för nu ska jag öppna nästa grind.

När jag nu definitivt stängt grinden bakom mig, har jag också tagit adjö av alla arbetsplikter och kvar finns plikten mot mig själv och mina medmänniskor. Det är nu jag ska åldras medan VÅR HERRE räknar mina huvudhår och beräknar min tillmätta tid. Låter det obehagligt? Inte för mig!

Det är nu jag ska få "Förverkliga mig själv" som det så ofta heter. Nu ska jag lära mig den svåra konsten att inte bekymra mig för morgondagen, men ändå ta ansvar för den så långt mina krafter räcker. Detta kan vara ett av de åldrandets problem jag ska brottas med.

Det svåraste jag har att bekämpa på det sista vägstycket är saknaden och sorgen över anhöriga, vänner och bekanta

som lämnat mig och gett mig ett inre tomrum. Jag blir känslomässigt ensam av att överleva så många, men är oändligt tacksam för dem jag ännu har kvar.

Jag tror att det var ett möte vid en av grindarna på min långa livsväg jag fick den dag jag mötte den paranta unga damen som frågade hur det var att åldras. Mitt ärliga svar måste bli att till dato har mitt åldrande till uppnådda nittiotvå år varit de bästa tänkbara.

Är jag oartig mot er andra om jag tillägnar den paranta unga damen de tankar och reflektioner hon gett upphov till?

Jag har nu gjort halt framför min sista grind på livets väg och tänker stanna och vänta här tills vidare. Den grinden ska någon annan öppna en gång för mitt eget bästa. Till dess hoppas jag kunna fortsätta lite med mitt arbete med ordbruk och bokstavsskötsel om livstycket håller.

Göte Ingelman 2011.